

Izhaja vsak de-
lavnik popoldne

CENE PO POŠTI:

za celo leto K 144—
za pol leta K 72—

NOVIČAS

Uredništvo in upravnništvo v Ko-
pitarjevi ulici št. 6 — Telefon
uredništva št. 50 — Telefon
upravnništva št. 328

CENE PO POŠTI:

za četrt leta K 36—
za en mesec K 12—

V UPRAVI STANE MESEČNO K 10—

DELA VSKI LIST

POSAMEZNA ŠTEVILKA 80 VIN.

Krščanska ljudska
internacionala.

Krščansko delavstvo celega sveta si je osnovalo svojo mednarodno krščansko strokovno organizacijo. Sedaj se je začelo veliko gibanje za ustvaritev krščanske ljudske internacionale, ki bi bila zveza vseh krščanskih političnih strank sveta: snuje se krščanska internacionala na političnem polju. Potrebo take internacionale je razglasil že dr. Korošec na znanem zborovanju v Mariboru. Nekako ob istem času se je mudila v Nemčiji delegacija italijanske ljudske stranke pod vodstvom svojega glavnega tajnika in ustanovitelja Don Sturza. To odposlanstvo je obšlo vsa večja mesta Nemčije ter se povsod posvetovalo z voditelji nemških krščanskih organizacij o ustanovitvi krščanske ljudske internacionale.

Don Sturzo je imel več shodov, na katerih je propagiral to svojo misel na način, ki ne bo brez odziva ne med Nemci ne med drugimi narodi. Povdarjal je:

Na verskem polju imamo svojo vseobsegajočo internacionalo, sveto katoliško cerkev. Sedaj gre za to, da se na političnem in socialnem polju zblizajo krščanske ljudske stranke celega sveta ter tako ustvarjajo ideal res prave krščanske zveze narodov. Ta ideal je moderni materialistični čas zavrgel. Težnja po njem pa ni od danes. V bistvu krščanstva temelji. V krščanskem srednjem veku je živela ta ideja med narodi, pisatelji so jo poveljevali in ji utirali pot. In ravno Dante, češkar 600 letnico praznujemo letos, je ta ideal dvignil visoko nad razrvanost tedanje dobe. Branil je svobodo posameznika, svobodo narodov in ljudstev, toda več kot ta svoboda mu je bila federacija, zveza narodov na krščanskem temelju. Reformacija, francoska revolucija, liberalizem — ti so ta ideal krščanskih mislecev in narodov zatrnili. Toda danes po strašnih skušnjah svetovne vojske, ko je materijalizem napovedal svoj bankerot, je treba, da krščanski politiki ta stari krščanski ideal zopet dvignejo pred se. Le krščanska misel more vsem narodom nuditi ono ljubezen, ki je bistvo krščanstva. V tem znamenju naj bi se združile vse krščanske stranke v Evropi in na svetu.

Mir na svetu je mogoč. Treba je le, da se zvežejo med seboj vse ljudske stranke, ki imajo pred seboj kršč. ideale, katerih smernica je krščanska misel. To velja za mir med narodi in za socialni mir. Oboje je skupaj v tesnem razmerju. »Luči krščanske kulture ne smemo omejitvi zgolj na ozki delokrog lastnega dela in lastnih dolžnosti, marveč je moramo deliti dalje onim, ki sto danes še pod vplivom temnih naziranj, kakoršna tlačijo Evropo in ves svet.

Treba je v današnjih razdrapanih razmerah ohraniti v ljudeh zmisel za pravico, za pravičnost med narodi in za socialno pravico. Pravici v razmerju med posameznimi narodi je treba pomagati do zmage. To je danes naloga ljudskih strank. V prejšnjih časih je par posameznih oseb odločevalo o usodi narodov. Med široko maso ročnih in umskih delavcev na eni ter med vladajočimi na drugi strani ni bilo zveze. Danes pa se iz delavnic industrijskih mest in iz delavnic kmetijskega ljudstva dviga zahteva po odločevanju o svoji usodi. To odločevanje delovnega ljudstva bo velikopotezno le, če bo porojeno iz res velikega moralnega pojmovanja. Srečni smo, da imamo v krščanskem naziranju ne le smernice za svoje osebno življenje, marveč tudi postavbo za ureditev javnega življenja, socialnih, gospodarskih in političnih interesov.

To nalogo je treba prenesti tudi v mednarodno politiko. Tu bodo krščanske ljudske stranke morale postopati odločno, toda previdno, kajti posledice vojne strasti še delujejo. Najboljša opora pri tem prizadevanju je krščansko delavstvo vseh dežel, katero je v strokovnem oziru že ustvarilo svojo krščansko internacionalo.

To so glavne misli govorov tega čudovitega moža italijanskega naroda. Stvar nas vseh je, da gremo za to nalogo na delo!

Finančni minister odstopi.

Belgrad, 1. oktobra. (Izv.) Zdi se, da je nezadovoljstvo gospodarskih krogov zelo omajalo pozicijo dr. Kumanudija in je skoraj popolnoma gotovo, da bo odstopil. Dr. Veljković in dr. Marinković, ki jima je bilo ponudeno to mesto, sta ga odklonila. Dr. Kumanudi je že na zadnji seji glavnega odbora demokratske stranke podal svojo demisijo, vendar jo je vsled tega, ker bi to ob času podpisovanja državnega posojila

zelo slabo vplivalo, odgodil za tako dolgo, da se konča podpisovanje posojila. Uglebni demokratski politiki so imeli zadnje dni več sestankov in so razmotrivali vprašanje naslednika dr. Kumanudija. Ker sta dr. Veljković in Marinković odklonila, nameravajo kandidirati na to mesto dr. Velimirja Balkića, bivšega pomočnika ministra financ.

Profič na delu.

Belgrad, 1. okt. (Izv.) Dopisnik »Jutarnjega lista« doznava, da bo Stojan Protič v kratkem odpotoval v družbi dr. Ivanića v Zagreb, da pride v stik s hrvatski-

mi opozicionalnimi strankami. Pozneje bo odpotoval v nekatera mesta v Vojvodini, kamor so ga poklicali radikalci, da priredi več shodov.

Radikalci in demokrati.

Belgrad, 1. okt. (Izv.) Na seji glavnega odbora radikalne stranke je Ljuba Jovanović referiral o dosedanjem poteku pogajanj z demokrati. Odbor je sklenil, da se naj pogajanja nadaljujejo, ker je potrebno, da se koalicijska z demokrati ohrani, da se izglasujejo vsi zakoni, predvsem volivni zakon, zakon o razdelitvi države, zakon o uradniškem vprašanju in drugi. Govorilo se je nato o administrativnem sodišču, ki vsled nesposobnosti ne more delovati. Tudi o vprašanju razdelitve mest v vladi se je govorilo, vendar se je to vprašanje pustilo nerešeno. Glede sedanjega finančnega ministra, ki ga tudi sami demokrati ne vidijo več radi na tem mestu, se je sklenilo to vprašanje prepustiti popolnoma demokratom. Glede državnih tajnikov se je pojavilo mnenje, da naj bi bil v ministstvu, kjer je demokrat minister, radikalec tajnik in obratno.

Zakonodajni odbor.

Belgrad, 30. sept. Danes dopoldne je bila 13. seja zakonodajnega odbora, katero je podpredsednik dr. Popović otvoril ob 10. Podpredsednik dr. Popović naznani, da se je ožji odbor, ki ima proučevati zakonske predloge, konstatiral. Za predsednika je bil izvoljen Lj. Jovanović, za podpredsednika Jovan Jovanović, za poročevalca in tajnika pa Fehim Kurbegović. G. Ljuba Jovanović je predlagal, naj zakonodajni odbor izvoli dva člana, ki naj pregledata besedilo sprejetega zakona, preden se zakon da v publikacijo, ali besedilo odgovarja onemu, ki ga je sklenil zakonodajni odbor. Ta predlog g. Ljube Jovanovića je bil sprejet soglasno. Odbor preide nato k pretresanju poročil sekcije. Najprej so se pretresale uredbe ministristva saobraćaja. Soglasno se sprejme uredba o izenačenju čina in napredovanja železniških nameštencev v področju belgrajdskega železniškega ravnateljstva. Nato se je v celoti sprejela uredba, s katero so se tehnični posli pomorske službe in uprave v pristaniških prenosih iz kompetence ministristva za poljedelstvo in vode v kompetenco ministristva saobraćaja. Tretja uredba se je odločila, ravnotako četrta, ki govori o organizaciji ministristva, dokler vlada ne predloži o tem potrebnega zakona. Peta uredba o kapitanatu v pristaniških se sprejme. Šesta uredba, s katero so se plače železniškega osebja zunaj Srbije in Črne gore uredile v dinarski valuti, se je na predlog ministra saobraćaja vrnila sekciji, ker vsebuje tudi vprašanje o stanarini, ki je še sporno. Uredbe sedem do enajst se sprejmejo brez izpremembe. To je pet uredb pomorske oblasti v Bakru, in sicer vpisovanje pomorskih trgovskih ladij, vpisovanje jaht, pristaniške pristojbine, merjenje tovnosti parnikov in pomorski ribolov. Sprejme se uredba št. 14 o ureditvi službenih let za inženirje in podinženirje, ki so radi vstopa v vojsko pred vojno in v vojni morali zapustiti državno službo na ozemlju kraljevine SHS. V zvezi s temi uredbami se je sprejela resolucija sekcije, ki pozivlje vlado, da v zakonu glede uradnikov in v prehodnih naredbah predloži zakonsko odredbo za uradnike in nameštence vseh strok državne uprave z enotnimi načeli, kakor se je to že storilo v drugih državah. Uredba št. 15 se je ukinila, ker je v protislovju z ustavnimi odredbami. Pri uredbi št. 13 o zakupu prevoznega prava na rekah in jezerih se je razvila dolga raz-

prava. Sekcija je predlagala, da se ta uredba ukine, ker pomenja monopol prevoza na rekah in jezerih, kar bi bila največja ovira v prometu.

III. jugoslovanski za-
družni kongres.

Včeraj in predvčerajšnjim se je vršil III. kongres jugoslovanskih zadrugarjev. v Ljubljani III. kongres Glavnega Zadrugnega Saveza SHS, ki so se ga udeležili zastopniki 12 zadrugnih zvez iz cele Jugoslavije. Kongres, ki se je vršil v »Akademskem domu« poleg »Uniona«, je včeraj ob 10. uri otvoril in vodil g. dr. Anton Korošec. Po njegovem pozdravnem govoru so se obravnavale posamezne točke dnevnega reda, poročilo tajnika g. dr. Prohaska, blagajnika g. Nikolića in revizorja g. dr. Glavinića. Pri slučajnostih je g. dr. Frangeš poudarjal važnost zveze z morjem, ki je pri nas še popolnoma nezadostna in je treba čim preje pričeti z zgradbo novih prog, da tako postanemo neodvisni od italijanskih luk. Predložil je tozadevno resolucijo, ki je bila z dopolnili g. dr. Horvata soglasno sprejeta. Tudi druga resolucija g. dr. Frangeša za znižanje prevozne tarife za poljedelske produkte je bila sprejeta. Ravnatelj g. R. Galjev je predlagal resolucijo glede obdavljenja združništva in je bila po debati soglasno sprejeta. Na predlog g. ravnatelja Jurića se vrši prihodnji kongres v Splitu. Po predavanju g. Stiblerja o združnem zakonu je bilo dopoldansko zborovanje zaključeno.

Popoldne ob 3. uri se je zborovanje nadaljevalo in je prvi govoril g. Avramović o zemljoradniškem kreditu in je v svojem govoru ostro kritiziral »Uredbo o podeljevanju zemljoradniških kreditov«, ki jo je pred nedavnim časom izdal minister poljedelstva. Za svoja temeljita izvajanja je govornik žel dolgotrajno odobravanje. G. Kralj je predaval o varčevanju malega človeka in o oblikah varčevanja. V svojem predavanju je govornik poudaril svoje nazore v moralnem propadu današnje družbe in načine, kako naj bi se stanje izboljšalo. — Zanimiva so bila končna predava-

Skopuh.

Spisal Henrik Conscience — prevel M. J. (Dalje.)

Te besede so mladeniča očividno razveselile in z veliko živahnostjo je odvrnil: »No, Vana, ali si že kaj ugenila? Ne? — Jaz bom materi kupil veliko lepo ruto, tako lepo, kakršne nima celo grajska oskrbnica, pisano in s cveticami porisano, da je od daleč vidna.«

Deklica je prišla brata za roko in rekla poltiho:

»Ah, to je lepo od tebe, Bart. Kako bo našo mater razveselilo.«

»Da, toda ljuba sestra,« je nadaljeval vzradoščeni mladenič, »toda to še ni vse. Treba je pripraviti tudi cvetlice; in poleg tega vem tri pesmice, štiri pravljice in sedem ugank — vse čisto nove. Nalašč sem se jih na pamet naučil za materin god. Ah, Vanica, Vanica, kako se bomo smejali in peli in bomo veseli. Solze mi stopijo v oči, če pomislim, kako bo mati gledala, če ji bo dala Cecilija sredi zime cel sopek svežih cvetlic in ji obesila krog vratu lepo novo ruto.«

nja gg. Avramovića, Jurića in Lesničarja: O kulturi sela, ki izidejo z ozirom na važnost predmeta v posebni brošuri.

Predsednik je potem predložil različne resolucije, ki so jih zborovalci z odobravanjem sprejeli in ob pol 8. uri zaključil sijajno uspeli kongres.

Danes si zadrugarji ogledajo našo Gorensko in sicer odidejo preko Stražišča in Kroke na Bled. Jutri pa priredijo izlet v Maribor in na Falo.

Mestna mlekaria.

V prehrani mest je eno najvažnejših vprašanj preskrba z mlekom. V Ljubljani, stoječi sredi cvetoče kmetijske okolice, do vojne tega vprašanja nismo poznali. A vojna je tudi pri nas razmere tako izpremenila, da je postalo to vprašanje za nas naravnost pereče. Nastala je nujna potreba, da tudi pri nas vzame mestna občina preskrbo z mlekom v svoje roke, kakor so to že davno storila vsa velika mesta. Misl mestne mlekarne je stopila na plan in stojimo danes tik pred njeno otvoritvijo. O tem je napisal mestni tržni nadzornik g. Slavko Plemelj obširno poročilo, iz katerega posnemamo:

Spričo velikih nedostatkov, ki so se uveljavljali v preskrbi Ljubljane z mlekom: večinoma potrjeno ali pokvarjeno mleko, negotove cene itd. — smo začeli s pripravami za ustanovitev velike mlekarske centrale v Ljubljani. Te priprave so sedaj končane, za kar se imamo zahvaliti delu prejšnjih naših narodnih gospodarjev, ki so kolikorotliko organizirali mlekarstvo in ustanovili po deželi dokaj mlekarne. Na teh temeljih smo začeli graditi našo ljubljansko mlekarsko centralo, ki se organizira tako-le:

Jugoslovanska mlekarska družba v Ljubljani, ki ima v Vojaški ulici št. 10 jako pripravne prostore za razvoja sposobnih mlekarov, opremljen z vsemi potrebnimi stroji, se preuredi na podlagi pogodbe med mlekarso družbo in mestnim magistratom v mestno mlekarino. Organizirana bo mestna mlekaria sledeče: Po celi Kranjski ima do sedaj stalnih 17 podružnic. Te podružnice zbirajo od kmetov mleko takoj v svežem stanju. Ker so te podružnice pod strokovnim vodstvom, se mleko vsakega kmetovalca redno analizira, tako da je vsaka potvorba izključena. Mleko se plačuje po procentih maščobe, shranjuje v primernih prostorih, navadno že v podružnicah pasterizira in redno odpošilja v centralo v Ljubljano. V ljubljanski okolici je zamišljeno nabiranje mleka sporazumno s kmetovalci sledeče: V izdatnejših mlekarskih centrih se ustanove večje nabiralnice, drugod manjše; mleko se bo, pa z avtomobili in drugimi prevoznimi sredstvi prevažalo v centralno mlekarino, kjer se pasterizira in pripravi za konsum. Mleko vsakega kmeta se stalno analizira ter plačuje po tolsči. Izvršuje se to na ta način, da se poleg mleka vsakega proizvajalca redno pošiljajo v malih steklenicah zapečatene in označene poiz-

»Toda, Bart, kje neki misliš dobiti cvetlice, zdaj, v taki zimi?«

Mladenič se je nasmehnil in pristavil nagajivo:

»Vanica, ali ne poznaš nekoga, ki mu je ime Franc? Plavalas fant je, z velikimi očmi, pri grajskem vrtnarju služi.«

Deklica je do ušes zardela in se sramežljivo ozrla v tla.

»No, no,« je dejal Bart v mehkem tonu, »čemu zardevaš, Vanica: dober fant je in izborni se vzame na svoje opravilo in pošteno srce ima. Ali misliš, da mi ne bo dal cvetlic, meni, ki sem tvoj brat?«

Še predno je začudena deklara mogla kaj odgovoriti, se je od hiše sem začul klic: bila je mati Ana, ki je poklicala svoja otroka: »Bart, Vana, jesti!«

Deklica je porabila to priliko, da se je svojemu bratu izmuznila in se podala k vratom; Bart pa, ki je šel za njo, ji je urno, a pritajeno zaklical:

»Vanica, Ceciliji smeš povedati, toda naša mati ne sme zvedeti o tem.«

Notri v hiši je stara Ana pripravljala kosilo. Pri štedilniku je sedela mlada deklara, ki je bila nekako bolj mestno oblečena. Sploh so bile njene poteze na obra-

kušnje mleka, ki se v preizkuševalnem laboratoriju centralne mlekarne redno analizirajo. Vsako mleko, ki je posneto ali pomešano z vodo, se zavrne. Na ta način kmetovalci takoj spoznajo, da jim vsako tudi najmanjše potvarjanje mleka nič ne koristi, ker dobe za čim boljše mleko tem več denarja. To je najizdatnejša metoda za pobijanje potvarjanja mleka.

Mestna mlekarica bo začela delovati do rednega delovanja občinskega sveta na podlagi provizoričnega dogovora in ima že sedaj zagotovljeno zadostno množino polnovrednega mleka za celo Ljubljano. Kakor hitro bo Ljubljana spoznala, da se nudi občinstvu polnovredno mleko, se bo dosedaj neverjetno nizki konsum mleka močno dvignil in ob količini spretni organizaciji in medsebojnem podpiranju bo lahko mogoče spraviti v Ljubljano vsako potrebno količino mleka za kritje mlečnega konsuma in vseh mlečnih izdelkov. Prvi pogoj je, da občinstvo dobi pasterizirano mleko, ker le tako mleko se more imenovati zdravo. Ker se pasteriziranje — čiščenje — vrši potem najmodernejših aparatov, mleko pri tem na svoji vrednosti ne izgubi niti najmanj. Po pasteriziranju se mleko silno močno ohladi, napolni v plombirane vrče in mlečne steklenice. Tako mleko vzdrži potem 24 urni prevoz po železnici tudi v najhujši vročini, ne da bi se količina skisalo.

(Dalje.)

Politični dogodki.

Kratek odgovor. »Jutro« se zopet zaganja v slovensko duhovščino, češ kako »neto« je svoj čas agitirala za avstrijsko vojno posojilo. Mi smo hoteli na to odgovoriti na podlagi letnikov »Slovenskega Naroda« 1914, 1915, 1916, 1917 in 1918. Toda mi smo pred tem ogromnim delom omagali, kajti kdo naj samo nakratko označi vsaj glavne misli iz onih neštetihih klečaplaznih izjav, pozivov in prireditvev, s katerimi so voditelji demokratske stranke od župana doli do učitelja agitirali za avstrijska vojna posojila in svoje izjave zabeljevali s takimi izrazi hlapčevske udanosti, neomajne zvestobe in groženj proti Srbiji, tudi tam, kjer tega nihče ni niti zahteval niti pričakoval! Želodec se človeku obrača, ko vse to bere in vsak človek, ki ima le troho okusa, bi moral o tem modro molčati, toda »Jutro« ne da miru, da ne pregreva tega časa, ko so liberalni veljaki kar tekmovali med seboj, kdo bo drugače prekosil v podpisova-

zu mehkejšo in vsa njena postava jo je razlikovala od domačih selskih deklet. Njene oči so bile mile, tihe in njen izraz je bil pokojen. Nad vsem njenim bitjem je bil razliti dihanje sanjivosti, ki je vplival očarljivo, dihanje resnobne in zamišljenosti, ki je pričal o globokih čustvih in močnih občutjih. Dekle je šivalo.

Stara žena se je okrenila k njej in ji lahno rekla:

»Cecilija, pridi, kosilo je pripravljeno!«

V tem trenutku je vstopil Bart, ki je ravno dokončeval svojo priljubljeno pesem o semnju. Toda komaj je njegov pogled obstal na milem a resnem obrazu Cecilijine, že je takoj prenehal s svojim petjem in se počasi približeval, kot da ga je bližina te deklice napolnila s spoštovanjem.

Vsi so prisledli k mizi in začeli tiho moliti, naker je vsakdo izmed njih vzel žlico v roke in s slastjo začel uživati juho. Zatem je prinesla stara žena na mizo še krompirja in nekaj pečene slanine.

Ti štirje ljudje so bili očitno srečni in njihove oči so izžarevale zdravje, veselje in hvaležnost napram Bogu. Bart je med obedom uganjal razne šale, namigaval na jutranji praznik in spravljal svoje omiznike večkrat v smeh. Marsikak bogatiš, ki ga je veliko mesto utrudilo in izčrpalo, bi brezdomno zavidal te priproste, a tako srečne ljudi. Komaj so načeli drugo in obenem zadnjo jed, so se oglasili trije udarci na vrata. Trkanje pa je bilo prav boječe in lahno.

nju vojnega posojila, zraven pa si zaslužil kako avstrijsko medaljo s kakšnim neslanim in petofolizmiškim patriotičnim govorom. Če demokratom ta reč tako dopade, pa bomo začeli zopet objavljati vse tiste govorce.

Boj med komunističnimi in socialdemokratskimi železničarji še ni končan. Znano je, da je vlada razpustila komunistično železničarsko organizacijo. Kopač in njegovi prijatelji bi bili njeno premoženje radi naklonili svoji organizaciji. Pri tem so pa socialdemokrati postopali tako, da je to vzbujalo odpor drugih. V nedeljo se je vršilo posvetovanje obeh struj. »Naprej« je sicer priobčil neke soglasne sklenjene resolucije, ki pa so bile sprejete le z 7 glasovi soc. dem. manjšine, ker so se nasprotniki odstranili. O tej zadevi smo prejeli naslednji dopis, ki ga priobčujemo javnosti in železničarjem v informacijo: »Kakor čujemo, je deželna vlada razpustila Splošno železničarsko organizacijo za Jugoslavijo. Baje se je to zgodilo na podlagi člena 15. zakona o zaščiti države. Zadnji stavek tega člena govori, da se zakoniti predstavniki tako razpuščenega združenja kaznujejo za nedopuščen delovanje z zaporom najmanj enega leta in v denarju s 5000 dinarji, kolikor ne gre za težje kaznovno dejanje. Zanimivo bo, kako se bo ta zadeva razpredla. Zakoniti predstavniki so na zadnjem občnem zboru izvoljeni odborniki, katerih pa ne morejo kaznovati, ker se jim sploh ni dovolilo delovanje, torej ta odbor ne more biti kaznovan. Imeli so menda samo tri seje, pri katerih so razpravljali, kako narediti zopet red v organizaciji. Ker so pa postopali trdo in brez ozira, ni bilo to vseh nekaterim funkcionarjem. Začeli so govoriti o policijskem ustnem povelju, da se morajo vsi odborniki komunističnega mišljenja odstraniti iz odbora itd., dasiravno so se takoj odstranili dotični, katere so domnevali, je policija vseeno ustavila delovanje organizacije. Ker je bil precej velik nered v tej organizaciji, in ker so člani nastopali precej natančno, se je bilo bati prestroge kontrole. Toraj je sumnja članov omenjene organizacije in odbora popolnoma upravičena, da se je ustavilo delovanje na podlagi denuncijantov in na prigovarjanje nekoga Krekiša in Kopača, katere se tudi potegujeta za še ostalo premoženje, katero se ceni približno na 140.000 K. Tu se lahko železničarji prepričajo, koliko se more verjeti takim ljudem, kadar zagovarjajo strokovno organizacijo. Tu sta se ta dva soc. dem. gospoda pokazala. Nista prišla k odboru ali predsedniku organizacije, da bi se pogovorili, kaj je ukreniti, da se reši organizacija. Ne! Šla sta na policijsko ravnateljstvo. Po kaj? Mogoče vložiti protest? Kaj šel! Po premoženje, po novac, novac! Železničarji sedaj lahko vidijo, da ne gre tem ljudem za železničarje in njih organizacijo. Kakor čujemo, se je proti razpustu vložila pritožba. Upati je, da se bo stvar razsodila v korist železničarjem, ne pa v korist našimljenim dedičem delavskih žuljev! — Železničar.

Za predsednika nemškega centra je bil na mesto umrlega poslanca Trimborna izvoljen poslanec Marx.

Dnevni dogodki.

— Mestno vojašnico v Mariboru je od občine odkupilo vojno ministrstvo. Občina bo za ta denar zgradila stanovanjske hiše za svoje nameščenke.

— Nova gradbena družba »Hirozid« se je ustanovila v Mariboru. Zadruga bo pospeševala gradbo cenih stanovanj in na Teznu zgradila tovarno za izdelovanje stavbnega materiala.

— Velika nesreča na Bohinjskem jezeru. Dne 25. sept. ob 3. uri popoldne se je peljala 17 letna hči železniškega delavca s svojim 24 letnim bratom Josipom v ozkem čolnu »Marica« v večji družbi po Bohinjskem jezeru. Ker je padlo že blizu obali kakih 400 korakov od cerkve sv. Janeza, 25 korakov od obali veslo v jezero, ga je hotela pobrati Josipina, ki se je zato nagnila čez čoln, zgubila ravnotežje in pad-

la v 8 metrov globoko jezero, v katerem je utonila. Utopljenko so kmalu potegnili iz vode, toda bila je že mrtva.

— **Parlamentarno komisijo za štedenje v državni upravi** so s posebnim zakonom ustanovili na češkoslovaškem. Ob tej priliki opozarjajo češki listi, kam naj komisija predvsem obrne svoj pogled. Tu je predvsem nepotrebno prehranjevalno ministrstvo z ministrom in 18 tajniki. Potem pridejo takoj državne železnice, kjer so dijete dosegle višek in kjer je nad 30.000 nameščenecv preko potrebe.

— **Nezaupnica socialdemokratom.** Pišejo nam: Pred par dnevi se je vršil v Ljubljani shod najmočnejše socialdemokratske strokovne organizacije, podružnice kovinarjev v Ljubljani, ki ima na papirju okrog 3000 članov in vzdržuje 2 tajnika in 2 pomožni moči. Na ta shod je prišlo 10 kovinarjev in oba tajnika, ki sta potem drug drugemu očitala vzroke neuspehov.

— **Lahkoverni ljudje** se še vedno dobe, kateri prisegajo na to, da znajo ciganke coprati. Po Gorenjskem se klati 40 do 45 let stara ciganka, katere je posebno spretna čarovnica, posebno za sebe, ker zna lahkovernim ljudem zelo spretno izvabljati denar. Kajžarici Ivani R... je, češ, da ji bo povedala srečo in bo izcoprala, da se bo vrnil njen mož iz ruskega ujetništva, izvabila 700 kron denarja in veliko svinjine; s coprnijo je najbrže ista ciganka izvabila neki Mariji Š... v Hrušici celih 12.000 K denarja. Ciganska coprnica je ogoljufala še več lahkovernih ljudi, posebno v Palovčah in na Hrušici.

— **Surovost.** Lovrenc Bitenc je 1. avgusta zlezel preko zaprte železniške proge v Zalogu, vsled česar sta ga ustavila orožnika Gros in Šuligoj, katere je Bitenc zato prostaško opsoval. Deželno sodišče je Bitencu za to prisodilo 24 ur zapora.

— **Natakarska napitnina na Dunaju.** Dunajski natakariji so te dni priredili glasovanje o vprašanju napitnine. Od 7470 oddanih glasov je bilo 5662 za to, da napitnina ostane, za odpravo je glasovalo le 1795 natakarjev. Napitnina torej ostane.

— **Brezposelnost v Avstriji.** V Avstriji je tačas 28.000 brezposelnih, med temi 10.000 kovinarskih delavcev. Boje se, da brezposelnost še znatno naraste na zimo. Vlada se posvetuje z industrijskimi krogi radi odpomoči.

Ljubljanski dogodki.

Iz Križevniška moška in mladeniška Marijina družba ima jutri v nedeljo zjutraj ob 6. uri sv. mašo s skupnim sv. obhajilom, zvečer ob 6. uri pa redni mesečni shod.

Iz Nove štedilne peči. Ruski inženir Bogatirjev, ki je bil tudi na ljubljanskem velikem sejmu razstavil svoj štedilnik in svojo štedilno peč, je dal sedaj v strojnih tovarnah in livarnah izvršiti nov model svojega izuma. Na tem novem štedilniku je včeraj na Unionovi verandi vršil javne poizkuse, ki so se izvršno posrečili. Za ta izum se zanimajo najširši krogi, saj so po-

stali stroški za kurivo že neznosni. Naj bi Bogatirjev izum čim prej prišel v trgovino, in sicer tudi v manjših oblikah, primernih za delavske in uradniške družine.

Iz Tatvine v predsobah. Dvor. svetniku Božidarju Režeku je bil iz predsobe v Janez Trdinovi ulici št. 2 ukraden 2000 K vreden siv površnik. — Elizi Fančnik v Slomškovi ulici št. 31 je bil pa iz predsobe ukraden ženski zimski plašč temnozeleno barve v vrednosti 1000 K.

Iz prodajalne vnovčevalnice. Dne 2. avgusta se je v prodajalni Vnovčevalnice sprl Jaka Grum s Sore s prodajalko, katere je bila prisiljena poklicati stražnika. Ko je ta prišel, ga je pa Bitenc nagnal s smrkavcem in mu rekel, da naj izgine. Deželno sodišče mu je prisodilo za to 24 ur zapora.

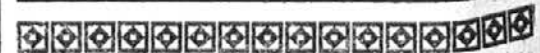
Iz Kolo ukradel je neznan tat Dušan Pirc izpred Mayerjeve trgovine.

Naša društva.

d Sentspetersko prosvetno društvo priredi v ponedeljek, dne 3. t. m. točno ob 8. uri zvečer prvo predavanje v letošnji sezoni. Vabimo člane in prijatelje društva, da se predavanja v čim najširšem številu udeležijo.

d Sentspeterskega Orla skupna seja predsedstva in vaditeljskega zbora se vrši v nedeljo ob pol 11. uri v Sentspeterski prosveti. — Pridite vsi!

d Wildgans: Uboštvo, žaloigra v petih dejanjih, prevlel Milan Skrbinišek. V nedeljo, 9. oktobra otvori Ljudski oder v Ljubljani s tem znamenitim delom sezijo 1921/22. Vstopnice se dobé od danes naprej v pisarni S. K. S. Z. v II. nadstropju Ljudskega doma.

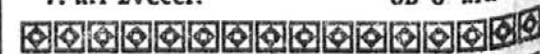

VABILO na železničarsko veselico

ki jo priredi »Prometna zveza« dne 2. oktobra 1921 v veliki dvorani hotela »Union«.

SPORED: 1. Saljivi prizori. — 2. Srečolov. — 3. Saljva pošta. — 4. Godba. Pri veselici sodeluje orkester dravske divizije. Za jestvine in pijačo dobro preskrbljeno. Vstopnina znaša za osebo 2 din., otroci v spremstvu starišev vstopnine prosti. K obilni udeležbi vabi veselični odbor »Prometne zveze«.

Začetek točno ob 7. uri zvečer. Blagajna se odpre ob 6. uri.

Urednik in odgovorni urednik Franc Kremžar. Izdaja konzorcij »Novega Časa«. Tiska Jugoslovanska tiskarna v Ljubljani.

OGLAS!

Ljubljansko občinstvo se opozarja, da je vrhniška tovarna konzerv in mesne industrije

otvorila svoj prodajni paviljon

na

Vodnikovem trgu.

v katerem bo razprodajala prvovrstne mesne izdelke po zelo nizkih cenah.

Vplačana delniška glavni. K 30.000.000.

SLOVENSKA BANKA

Telefon štev. 567. Ček. račun 12.205.

Obreštuje najugodnejše vloge na knjižice in v tekočem računu.

LJUBLJANA, KREKOV TRG 10, nasproti »MESTNEMU DOMU«.

Izvršuje vse bančne posle najkulantnejše.

Poštni ček. rač. št. 11.323. Telefon štev. 54.

Marijin trg štev. 8.

f. z. z. o. z. v LJUBLJANI.

Sprejema branilne vloge in vloge na tekoči račun ter jih obreštuje po Hranilne vloge se izplačujejo brez odpovedi — Hranilne vloge z odpovednim rokom se obreštujejo po dogovoru.

Denarni promet v lanskem letu: 128.000.000 kron.

Trgovski krediti pod najugodnejšimi pogoji.

Jugoslovanski kreditni zavod

Podružnica v MURSKI SOBOTI in DOLNJI LENDAVI.

4 1/2 %

čistih brez odbitka. Izvenljubljanski vlagatelj dobe poštne položnice. Izdaje čeki, nakaznice in akreditive na vsa tu- in inozemska mesta. — Daje posojila na vknjižbo, poročstvo, vrednostne papirje in na blago, ležeče v javnih skladiščih.

Jamstvena glavica 2 in pol milijona kron.

Zavod je neposredno pod državnim nadzorstvom.

Brzoi. naslov: Jugoslovanski kredit Ljubljana. Wolfova ulica št. 1.